

De T.13 tankjagers : defensieve wapens voor een neutraal land (1934-1940)

PIERRE MULLER

Samenvatting

Het Belgisch leger is tussen 1934 en 1940 uitgerust met T.13 tankjagers. In mei 1940 zijn het de meest verspreide pantser voertuigen van het Belgisch leger. Dit wapen past in de strategische en economische context en in de Belgische nationale en internationale politiek van de jaren 1930. De beslissing ze aan te kopen en ze bijna een decennium lang te ontwikkelen is niet toevallig, maar het resultaat van een afweging tussen militaire strategie, economie en politiek.

De T.13 is bijzonder goed aangepast aan de verdedigingsstrategie van het Belgisch leger in het interbellum. De tankjager kon in België geproduceerd worden, wat niet alleen tot besparingen leidde, maar ook ten goede kwam aan de Belgische industrie. Politiek spoorde de T.13 bijzonder goed met de internationale positie van België: het land wil beschikken over wapens om de integriteit van het grondgebied te verdedigen, zonder de buurlanden voor het hoofd te stoten. De Belgische tankjager past in die logica. De T.13 wil niet alleen een afspiegeling zijn van de Belgische internationale politiek, maar is tevens 'politiek correct' in de nationale context. De T.13 wordt aanvaard door alle politieke partijen, ook door de Belgische Werkliedenpartij, die traditioneel het meest pacifistisch is. Ondanks het bestaan van een internationale wapenmarkt was België in staat om een wapensysteem op punt te stellen dat aan haar behoeften en nationale context beantwoordde. Hoewel een Engelse invloed werd aanvaard op technisch vlak, is geen enkel ander land tussengekomen in de ontwikkeling en productie van de T.13.

The T.13 tank destroyers : defensive weapons for a neutral country (1934-1940)

PIERRE MULLER

Abstract

The T.13 are mobile tank destroyers used by the Belgian army from 1934 to 1940. They were the most commonly used armoured vehicles in the Belgian army in May 1940. They serve as a witness to the strategic-, economic- and national- and international political context of the 1930s. The decision to develop them for almost a decade was not a mere coincidence but rather the result of strategic, economic and political considerations.

The T.13 was particularly well adapted to the defensive strategy of the Belgian army during the interwar years. It could be produced on national soil and therefore enabled Belgium to combine a policy of savings with a stimulation of the Belgian industry. Also, the T.13 reflected the international position of Belgium. The latter wanted to be able to defend its territory without provoking its neighbours and this tank destroyer fit the bill. But the T.13 could also credit itself with being 'politically correct' on a technical level. Indeed, it was accepted by all Belgian political parties, including the Belgian Workers Party, traditionally more pacifist. And finally, despite the existence of an internationalized weapons market, Belgium was able to create a system of armament perfectly adapted to its national situation. Indeed, apart from a certain British influence on the technical development, no other country was involved in the development and production process of the T.13.

'Hebben wij een parlementair mandaat'? De Raad van Vlaanderen (1917-1918) als representatief vraagstuk

BRAM DE MAEYER

Samenvatting

Tijdens de Eerste Wereldoorlog koos een deel van de Vlaamse Beweging, de zogenaamde activisten, ervoor om samen te werken met de Duitse

bezetter in de hoop Vlaanderen zo een autonoom statuut te kunnen verschaffen in een naoorlogs Europa. Deze samenwerking resulteerde onder meer in de vernederlandsing van de Gentse universiteit, de bestuurlijke scheiding in Vlaamse en Waalse ministeries en de oprichting van een Raad van Vlaanderen. Deze Raad moest bij mogelijke vredesonderhandelingen de wensen van het Vlaamse volk kenbaar maken door op te treden als de 'ware' vertegenwoordigers van de Vlamingen. Binnen de rijke historiografie van de Vlaamse Beweging is de Raad meermaals aangesneden en veelal weggezet als een amateuristische en chaotische marionettenbeweging. Wanneer auteurs een etiket op de Raad willen plakken valt al snel het woord parlement. Dit onderzoek wil de notie van een parlement problematiseren aan de hand van een representatieve benadering gekoppeld aan een comparatief luik met de toenmalige Belgische en Nederlandse Tweede Kamer om zo de politieke aard van het activisme beter te begrijpen. In hoeverre leek de Raad, die elke gelegenheid aangreep om zich te profileren als anti-establishment, op beide parlementaire instellingen? Welke parlementaire gebruiken namen de raadsleden over, waar gaven zij een andere invulling aan? Aan de hand van een representatief drieluik ambieert dit onderzoek een antwoord te bieden op volgende vragen: Welke lagen van de bevolking maakten deel uit van de Raad, wat voor thema's bespraken zij tijdens plenaire vergaderingen en hoe portretteerden de raadsleden zichzelf als nieuwbakken 'vertegenwoordigers'? Hiervoor doet dit onderzoek een beroep op het oorspronkelijke raadsarchief. Met deze aanpak poogt dit artikel een nieuw licht te werpen op dit activistisch orgaan en de politieke erfenis van de Raad binnen de Vlaamse Beweging aan te tonen.

« Avons-nous un mandat parlementaire ? ». Le « Raad van Vlaanderen » (1917-1918) et le problème de sa représentativité

BRAM DE MAEYER

Résumé

Durant la Première Guerre mondiale, une partie du Mouvement flamand – les activistes - choisit de collaborer avec l'occupant allemand dans l'espoir que la Flandre puisse obtenir un statut plus autonome dans le cadre de l'Europe d'après-guerre. Cette collaboration se concrétisa, entre autres, par la néerlandisation de l'université de Gand, par une scission administrative en ministères flamands et ministères wallons ainsi que par la mise en place d'un 'Conseil des Flandres' (*Raad van Vlaanderen*). Ce Conseil devait, lors d'éventuelles tractations pour l'établissement de la paix future, rendre manifestes les souhaits du peuple flamand et ses membres entendaient jouer ce rôle comme de 'véritables' représentants des Flamands.

Dans la riche historiographie s'attachant au Mouvement flamand, le *Raad van Vlaanderen* est plus d'une fois stigmatisé et il est d'ordinaire mis de côté comme s'il s'agissait d'un mouvement de marionnettes, aussi chaotique que composé d'amateurs. (Et pourtant), quand des auteurs veulent coller une étiquette sur le *Raad* en question tombe très vite le mot 'parlement'...

Cette recherche veut précisément problématiser la notion de « parlement » sur base d'une approche représentative associée à un volet comparatif avec les « secondes chambres » de l'époque, tant en Belgique qu'aux Pays-Bas, et ce afin d'appréhender la nature politique de l'activisme. Dans quelle mesure le *Raad*, qui saisissait chaque occasion pour se profiler comme une force anti-establishment, s'apparentait-il en fait à ces deux institutions parlementaires? Quels furent les usages parlementaires qu'empruntèrent les membres du Conseil des Flandres? Et où lui donnèrent-ils d'autres interprétations?

Sur base d'un triptyque représentatif, cette recherche a pour ambition d'offrir une réponse aux

questions suivantes : quelles couches de la population prirent part au « Conseil des Flandres » ? Quelles furent les thématiques qui émergèrent lors des séances plénières et comment les membres dudit 'Conseil' se dépeignirent-ils eux-mêmes en tant que nouveaux représentants du peuple ? A cette fin, cette contribution fait appel aux archives d'origine du *Raad van Vlaanderen*. Avec cette approche, cet article a tenté de porter un nouveau regard sur cet organe activiste et de mettre en évidence l'héritage politique du *Raad* au sein du Mouvement flamand.

'Do we have a mandate of Parliament ?' The Council of Flanders (1917-1918) from the viewpoint of representation

BRAM DE MAEYER

Abstract

During the First World War, part of the Flemish Movement (the so-called 'Activists') chose to collaborate with the German occupier in order to obtain an autonomous statute for Flanders in a post-war Europe. This collaboration resulted – among others – in the Dutchification of the Ghent University, the administrative separation of Flemish and Walloon ministries and the creation of a Council of Flanders. This Council was supposed to defend the wishes of the Flemish people during peace negotiations and act as 'true' representatives of the Flemings. Historiography has mostly portrayed this Council as an amateuristic, chaotic 'puppet movement'. Whenever authors try to name the Council, they mostly use the term 'parliament'. This contribution aims to problematize this term from a representative approach linked to a comparison with the Belgian and Dutch parliament during that era in order to better understand the political nature of Activism. To what extent did the Council – that used every opportunity to position itself as anti-establishment – resemble both of those parliamentary institutions ? What parliamentary habits were adopted by the members or interpreted differently ? Using a three representative topics this research aims to answer the following questions : what was the social composition of

the Council, what themes were discussed during plenary meetings and how did the members position themselves as brand new representatives ? This research uses the archives of the Council. The overall aim is to shed new light to this Activist institute and to better understand the political legacy of the Council within the Flemish Movement.

Belgium and Mobutu's Zaïre : Analysis of an Eventful Era

COLIN HENDRICKX

Abstract

This article addresses the relations between Belgium and Zaïre during the time of Mobutu Sese Seko's rule of Congo/Zaïre between 1965 and 1997. Several authors have focussed on the importance of the Cold War, or the existence of Zaïre's dependency relationship with Belgium. This study, however, argues that the Cold War was not the singular decisive factor. Through his foreign policy, Mobutu approached his African neighbours, Eastern European countries, China and North Korea, in order to actively shape his own policy whereby he sometimes acted against the interests of his Western allies. Similarly, the dependency relationship must also be reconsidered, because Mobutu skilfully made use of Belgium's fractured political landscape, and of his personal relations with his own Ministers, Belgian Ministers, and the King of the Belgians.

La Belgique et le Zaïre de Mobutu : l'analyse d'une période mouvementée

COLIN HENDRICKX

Résumé

Cet article étudie les relations entre la Belgique et le Zaïre à l'époque de la présidence de Mobutu Sese Seko au Congo/Zaïre de 1965 à 1997. Plusieurs auteurs se sont concentrés sur l'importance de la Guerre Froide et ont prouvé l'existence d'une relation de dépendance entre le Zaïre et la Belgique. *A contrario*, cette étude cherche à démontrer que la Guerre Froide ne fut pas le fac-